MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

T/6403. számú
törvényjavaslat

az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló,
Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt módosító 15. Jegyzőkönyv kihirdetéséről

Előadó: Dr. Trócsányi László
igazságügyi miniszter

Budapest, 2015. szeptember

2015. évi … törvény

az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló,

Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt módosító 15. Jegyzőkönyv kihirdetéséről

1. §

Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt módosító 15. Jegyzőkönyv (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) kötelező hatályának elismerésére.

2. §

Az Országgyűlés a Jegyzőkönyvet e törvénnyel kihirdeti.

3. §

A Jegyzőkönyv hiteles angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Protocol No. 15 amending the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

[Strasbourg, 24.VI.2013]

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other High Contracting Parties to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as “the Convention”), signatory hereto,

Having regard to the declaration adopted at the High Level Conference on the Future of the European Court of Human Rights, held in Brighton on 19 and 20 April 2012, as well as the declarations adopted at the conferences held in Interlaken on 18 and 19 February 2010 and İzmir on 26 and 27 April 2011;

Having regard to Opinion No. 283 (2013) adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 26 April 2013;

Considering the need to ensure that the European Court of Human Rights (hereinafter referred to as "the Court") can continue to play its pre-eminent role in protecting human rights in Europe,

Have agreed as follows:

Article 1

At the end of the preamble to the Convention, a new recital shall be added, which shall read as follows:

> "Affirming that the High Contracting Parties, in accordance with the principle of subsidiarity, have the primary responsibility to secure the rights and freedoms defined in this Convention and the Protocols thereto, and that in doing so they enjoy a margin of appreciation, subject to the supervisory jurisdiction of the European Court of Human Rights established by this Convention,".

Article 2

1 In Article 21 of the Convention, a new paragraph 2 shall be inserted, which shall read as follows:

> "Candidates shall be less than 65 years of age at the date by which the list of three candidates has been requested by the Parliamentary Assembly, further to Article 22."

2 Paragraphs 2 and 3 of Article 21 of the Convention shall become paragraphs 3 and 4 of Article 21 respectively.

3 Paragraph 2 of Article 23 of the Convention shall be deleted. Paragraphs 3 and 4 of Article 23 shall become paragraphs 2 and 3 of Article 23 respectively.

Article 3

In Article 30 of the Convention, the words "unless one of the parties to the case objects" shall be deleted.

Article 4

In Article 35, paragraph 1 of the Convention, the words "within a period of six months" shall be replaced by the words "within a period of four months".

Article 5

In Article 35, paragraph 3, sub-paragraph b of the Convention, the words “and provided that no case may be rejected on this ground which has not been duly considered by a domestic tribunal” shall be deleted.

Final and transitional provisions

Article 6

1 This Protocol shall be open for signature by the High Contracting Parties to the Convention, which may express their consent to be bound by:

a signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
b signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2 The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 7

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which all High Contracting Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol, in accordance with the provisions of Article 6.

Article 8

1 The amendments introduced by Article 2 of this Protocol shall apply only to candidates on lists submitted to the Parliamentary Assembly by the High Contracting Parties under Article 22 of the Convention after the entry into force of this Protocol.

2 The amendment introduced by Article 3 of this Protocol shall not apply to any pending case in which one of the parties has objected, prior to the date of entry into force of this Protocol, to a proposal by a Chamber of the Court to relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber.

3 Article 4 of this Protocol shall enter into force following the expiration of a period of six months after the date of entry into force of this Protocol. Article 4 of this Protocol shall not apply to applications in respect of which the final decision within the meaning of Article 35, paragraph 1 of the Convention was taken prior to the date of entry into force of Article 4 of this Protocol.

4 All other provisions of this Protocol shall apply from its date of entry into force, in accordance with the provisions of Article 7.

Article 9

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe and the other High Contracting Parties to the Convention of:

a any signature;
b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
c the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 7; and
d any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this [24th] day of [June 2013], in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to the other High Contracting Parties to the Convention.

AZ EMBERI JOGOK ÉS AZ ALAPVETŐ SZABADSÁGOK VÉDELMÉRŐL SZÓLÓ EGYEZMÉNYT MÓDOSÍTÓ 15. JEGYZŐKÖNYV

[Strasbourg, 2013. VI. 24.]

Preambulum

Az Európa Tanács tagállamai, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján kelt Egyezmény (a továbbiakban: „Egyezmény”) további Magas Szerződő Felei, a jelen Jegyzőkönyv aláírói,

Tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának jövőjéről 2012. április 19-20-án Brightonban tartott magas szintű konferencián elfogadott nyilatkozatra, valamint az Interlakenben 2010. február 18-19-én, és az Izmirben 2011. április 26-27-én tartott konferenciákon elfogadott nyilatkozatokra;

Tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése által 2013. április 26-án elfogadott 283. sz. (2013) Állásfoglalásra;

Figyelemmel arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban:„Bíróság”) számára biztosítani kell, hogy az emberi jogok európai védelme terén továbbra is betölthesse kiemelkedő szerepét,

A következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

Az Egyezmény preambuluma az alábbi új bekezdéssel egészül ki:

„Megerősítve, hogy – a szubszidiaritás elvével összhangban – elsődlegesen a Magas Szerződő Felek kötelessége a jelen Egyezményben és az ahhoz fűzött jegyzőkönyvekben meghatározott jogok és szabadságok biztosítása, és hogy ennek során a Magas Szerződő Felek az Egyezmény által létesített Emberi Jogok Európai Bíróságának ellenőrzési jogköre alá eső mérlegelési jogkörrel rendelkeznek,”.

2. Cikk

1. Az Egyezmény 21. Cikke az alábbi új 2. bekezdéssel egészül ki:

„A jelölteknek 65 év alatti életkorúnak kell lenniük azon időpontban, amikorra a Parlamenti Közgyűlés a 22. Cikk szerinti három jelöltet tartalmazó jegyzéket kéri.”

2. Az Egyezmény 21. Cikke 2. bekezdésének számozása 3. bekezdésre, 3. bekezdésének számozása 4. bekezdésre változik.

3. Az Egyezmény 23. Cikkének 2. bekezdése hatályát veszti. A 23. Cikke 3. bekezdésének számozása 2. bekezdésre, 4. bekezdésének számozása 3. bekezdésre változik.

3. Cikk

Az Egyezmény 30. Cikkében a „feltéve, hogy a felek egyike sem ellenzi azt” szövegrész hatályát veszti.

4. Cikk

Az Egyezmény 35. Cikke 1. bekezdésében a „hat hónapon belül” szövegrész helyébe a „négy hónapon belül” szövegrész lép.

5. Cikk

Az Egyezmény 35. Cikke 3. bekezdésének b) pontjában az „és azzal a feltétellel, hogy ezen az alapon egyetlen ügy sem utasítható el, amelyet hazai bíróság nem vizsgált meg megfelelően” szövegrész hatályát veszti.

Záró és átmeneti rendelkezések

6. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyv az Egyezményben részes azon Magas Szerződő Felek számára áll nyitva aláírásra, amelyek

a. megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartása nélküli aláírással; vagy
b. megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartásával történő aláírással – amit megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás követ –

kifejezik hozzájárulásukat ahhoz, hogy a Jegyzőkönyv rájuk nézve kötelező legyen.

2. A megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

7. Cikk

A jelen Jegyzőkönyv az azon időpontot követő három hónapos időszak lejárta utáni hónap első napján lép hatályba, amikor az Egyezményben részes minden Magas Szerződő Fél kifejezte hozzájárulását ahhoz, hogy a Jegyzőkönyv a 6. Cikk rendelkezéseinek megfelelően kötelező legyen rá nézve.

8. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyv 2. Cikkével bevezetett módosítások csak az azon jelöltek vonatkozásában megadott jegyzékek tekintetében alkalmazandóak, amelyeket a Magas Szerződő Felek az Egyezmény 22. Cikke alapján a jelen Jegyzőkönyv hatálybalépését követően nyújtottak be a Parlamenti Közgyűléshez.

2. A jelen Jegyzőkönyv 3. Cikkével bevezetett módosítás nem alkalmazandó azon folyamatban lévő ügyekben, amelyekben a felek valamelyike már a Jegyzőkönyv hatálybalépése előtt ellenezte a Bíróság Kamarájának arra vonatkozó javaslatát, hogy hatásköre kerüljön átadásra a Nagykamarához.

3. A jelen Jegyzőkönyv 4. Cikke a Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontját követő hat hónapos időszak lejárta után lép hatályba. A jelen Jegyzőkönyv 4. Cikke nem kerül alkalmazásra azon kérelmekre, amelyek tekintetében az Egyezmény 35. Cikke 1. bekezdése szerinti jogerős határozat a jelen Jegyzőkönyv 4. Cikkének hatálybalépése előtt került meghozatalra.

4. A jelen Jegyzőkönyv minden egyéb rendelkezése a 7. Cikk rendelkezéseivel összhangban, a Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjától alkalmazandó.

9. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti az Európa Tanács tagállamait, valamint az Egyezményben részes többi Magas Szerződő Felet

a. minden aláírásról;
b. minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
c. jelen Jegyzőkönyv 7. Cikk szerinti hatálybalépésének időpontjáról;
d. a jelen Jegyzőkönyvvel kapcsolatos bármely más cselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Melyek hiteléül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a Jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 2013. június 24-én, angol és francia nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles; egyetlen példányban, amelyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Az Európa Tanács Főtitkára hiteles másolatot küld az Európa Tanács minden tagállamának, valamint az Egyezményben részes többi Magas Szerződő Félnek."

4. §

(1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 2. § és a 3. § a Jegyzőkönyv 7. cikkében meghatározott időpontban lép hatályba.

(3) A Jegyzőkönyv, valamint a 2. § és a 3. § hatálybalépésének naptári napját – annak ismertté válását követően – a külpolitikáért felelős miniszter a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.

(4) Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről az igazságügyért felelős miniszter gondoskodik.

I N D O K O L Á S

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt módosító 15. Jegyzőkönyv (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) kötelező hatályának elismerésére.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A Javaslat 1. §-a a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 7. § (1)-(3) bekezdésének, valamint 10. § (1) bekezdés *a)* pontjának megfelelően tartalmazza a Jegyzőkönyv kötelező hatályának elismerésére adott országgyűlési felhatalmazást.

A 2. és 3. §-hoz

A Javaslat 2. §-a és 3. §-a a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 10. § (1) bekezdés *b)* pontjának megfelelően rendelkezik az Egyezmény kihirdetéséről, és tartalmazza a Jegyzőkönyv angol nyelvű hiteles szövegét és annak hivatalos magyar nyelvű fordítását.

A Jegyzőkönyv 1. Cikke

Az Egyezmény preambulumához egy új, a szubszidiaritás elvére, valamint a mérlegelési jogkör doktrínájára utaló bekezdés kerül beillesztésre. Ennek célja az, hogy fokozza az Egyezmény transzparenciáját és hozzáférhetőségét, és konzisztenssé tegye az Egyezményt a Bíróság által az esetjogában kifejlesztett mérlegelési jogkör doktrínájával.

Az Egyezményben részes államok kötelesek a joghatóságuk alá eső minden személy számára biztosítani az Egyezményben meghatározott jogokat és szabadságokat, és nemzeti hatóság előtti hatékony jogorvoslatot kötelesek biztosítani minden olyan személy számára, akinek jogát vagy szabadságát megsértették. Az Egyezmény tekintetében a Bíróság értelmezése az irányadó.

A Bíróság joggyakorlata egyértelművé teszi, hogy – az adott ügy körülményeitől, illetve a szóban forgó jogoktól és szabadságoktól függően – a részes államok bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az Egyezmény alkalmazása és végrehajtása terén. E jogkör azt tükrözi, hogy az Egyezmény az emberi jogok nemzeti szinten történő biztosításához képest kisegítő (szubszidiárius) jellegű, és hogy a nemzeti hatóságok elvileg jobb helyzetben vannak a helyi szükségletek és feltételek megítélésére, mint a nemzetközi bíróság. A mérlegelési jogkör az Egyezményrendszer alapján történő ellenőrzéssel jár együtt. Ebben a vonatkozásban a Bíróságra az a szerep hárul, hogy az állam mérlegelési jogkörének kellő figyelembevételével felülvizsgálja a nemzeti hatóságok által meghozott határozatok Egyezménynek való megfelelését.

A Jegyzőkönyv 2. Cikke

Az Egyezmény 2. cikkébe egy új 2. bekezdés kerül beillesztésre annak megkövetelésére, hogy a jelöltek életkora azon időpontban, amikorra a Parlamenti Közgyűlés az Egyezmény 22. Cikke szerinti, a bírák megválasztása terén rá háruló szerep betöltése érdekében a három jelöltet tartalmazó jegyzéket kéri, 65 év alatt legyen.

E módosítás célja annak lehetővé tétele a magasan képzett bírák számára, hogy a teljes 9 éves hivatalviselési időt kitölthessék, és ilyen módon erősítsék a Bíróság tagságának konzisztenciáját. Az Egyezmény 23. Cikke 2. bekezdésének a jelenleg hatályos szövege azzal a következménnyel jár, hogy egyes nagy tapasztalattal rendelkező bírák számára lehetetlen hivatali idejük kitöltése.

A bírák megválasztásához vezető, a hazai kiválasztási eljárástól a Parlamenti Közgyűlés általi megszavazásig tartó eljárás hosszú. Ezért annak kizárása érdekében, hogy valamely jelölt azért ne tudjon hivatalba lépni, mert az eljárás során betölti a korhatárt, szükségesnek látszott egy kellően biztos, olyan időpont lefektetése, amelyben a 65 éves életkor meghatározásra kerül. A javaslat szerint a jelölt életkora azon időpontban kerüljön meghatározásra, amikorra a három jelöltet tartalmazó jegyzéket a Parlamenti Közgyűlés kéri.

A 23. Cikk 2. bekezdése hatályon kívül helyezésre kerül, mivel helyébe a 21. Cikkben bevezetett változások lépnek.

A jelöltválasztó hazai eljárás hosszára figyelemmel a Jegyzőkönyv 8. Cikkének 1. bekezdése rögzíti, hogy a változások csak az azon jegyzékeken szereplő jelöltek vonatkozásában kerülnek alkalmazásra, akiket a Magas Szerződő Felek az Egyezmény 22. Cikke alapján a Jegyzőkönyv hatálybalépését követően nyújtanak be a Parlamenti Közgyűléshez. A korábban benyújtott jegyzékeken szereplő jelöltek – kiterjesztően beleértve a Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjában már hivatalban lévő, valamint a már megválasztott, de hivatalba még nem lépett bírákat is – továbbra is a Jegyzőkönyv hatálybalépése előtt alkalmazandó szabály hatálya alá esnek, azaz hivatalviselési idejük a 70. életév betöltésekor jár le.

A Jegyzőkönyv 3. Cikke

Az Egyezmény 30. Cikke úgy módosul, hogy a felek többé nem ellenezhetik valamely ügy Kamara általi, Nagykamara számára történő átadását. Az intézkedés célja az, hogy hozzájáruljon a Bíróság esetjogának következetességéhez, kölezővé téve hatáskörének átadását olyan esetekben, amikor a bevett esetjogtól eltérés várható. A felek ellenzési jogának megszüntetése megerősíti ezt a fejlődést.

Ezen jog megszüntetése a Bíróság előtti eljárások felgyorsítását is célozza olyan ügyekben, amelyek az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezését vagy alkalmazását érintő lényeges kérdést vetnek fel, illetve amelyekben a meglévő esetjogtól eltérés várható.

Ezzel kapcsolatosan a Kamarával szemben elvárás, hogy szándékáról konzultáljon a felekkel, és kívánatos, hogy a hatáskör-átadás előtt a Kamara a lehető legjobban szűkítse le az ügyet, beleértve az ügy bármely releváns részének elfogadhatatlanná nyilvánítását is.

Ez a módosítás abban a reményben kerül bevezetésre, hogy a jövőben a Nagykamara konkrétabb jelzést fog adni a feleknek a meglévő esetjogtól való potenciális eltérésről, illetve az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezését vagy alkalmazását érintő lényeges kérdésekről.

A jegyzőkönyv 8. Cikkének 2. bekezdése átmeneti rendelkezést tartalmaz. A jogbiztonság és az előreláthatóság érdekében szükségesnek mutatkozott annak rögzítése, hogy a felek hatáskörátadás-ellenzéshez való jogának megszüntetése nem kerül alkalmazásra azon folyamatban lévő ügyekben, amelyekben a felek valamelyike már a Jegyzőkönyv hatálybalépését megelőzően ellenezte a hatáskör Nagykamara számára történő átadására vonatkozó kamarai javaslatot.

A Jegyzőkönyv 4. Cikke

A Jegyzőkönyv 4. és 5. Cikke az Egyezmény 35. Cikkét módosítja. A 35. Cikk 1. bekezdése azért kerül módosításra, hogy a hazai jogerős határozat meghozatalától számított hat hónapról négy hónapra csökkentse azon időszakot, amelyen belül a kérelmek a Bíróság elé terjeszthetők. A gyorsabb kommunikációs technológiák kifejlődése, valamint a tagállamok belső eljárásaiban hatályos, hasonló hosszúságú határidők voltak a határidő-csökkentés mellett szóló érvek.

A Jegyzőkönyv 8. Cikkének 3. bekezdése átmeneti rendelkezést tartalmaz. A kérelmek Bíróság elé terjesztésére nyitva álló határidő csökkentése csak a Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontját követő hat hónapos időszak lejárta után kerül alkalmazásra annak biztosítása érdekében, hogy a potenciális kérelmezők teljes mértékben tisztában legyenek az új határidővel. Továbbá, az új határidő nem lesz visszamenőleges hatályú, mivel a 4. Cikk nem kerül alkalmazásra azon kérelmek esetében, amikor az Egyezmény 35. Cikkének 1. bekezdése szerinti hazai jogerős határozat az új szabály hatálybalépése előtt került meghozatalra.

A Jegyzőkönyv 5. Cikke

Az Egyezmény 35. Cikke 3. bekezdésének b) pontja úgy módosul, hogy az ügy hazai bíróság általi megfelelő vizsgálatára vonatkozó feltétel törlésre kerül. A *„ha az emberi jogok tiszteletben tartása a kérelem érdemének vizsgálatát teszi szükségessé”* feltétel megmarad.

A „jelentős előny” elfogadhatósági feltétellel kapcsolatosan bevezetett módosítást illetően nincs átmeneti rendelkezés. A Jegyzőkönyv 8. Cikkének 4. bekezdése szerint ez a módosítás a Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjától alkalmazandó annak biztosítása érdekében, hogy a rendszer remélt hatékonyság-növekedésének hatása ne legyen késleltetett. Ezért ez a módosítás azon kérelmek tekintetében is alkalmazandó lesz, amelyekkel kapcsolatosan az elfogadhatósági határozat meghozatala a Jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjában még folyamatban van.

A Jegyzőkönyv 6-9. Cikkei

Ezen Cikkek az Európa Tanács keretében készült szerződés általános záró rendelkezéseit tartalmazzák.

A 4. §-hoz

Az első három bekezdés a törvény hatálybalépéséről rendelkezik, a negyedik bekezdés a törvény végrehajtásáért felelős minisztert nevezi meg.